05/05/2019

Τα ταφικά έθιμα της Κυριακής του Θωμά

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Σύμφωνα με τα έθιμα αυτά την Κυριακή του Θωμά συγγενείς και φίλοι των νεκρών πήγαιναν στα μνήματα να συναντήσουν τους εκλιπόντες. Η παράδοση μας ήθελε τις ψυχές να ανεβαίνουν από τον Άδη την ημέρα της Ανάστασης και να παραμένουν στη γη έως και την Πεντηκοστή. Τα μνήματα πλένονταν και φαγητά ετοιμάζονταν. τα κεράσματα έδιναν και έπαιρναν. Σε αυτούς που δεν μπορούσαν να παραβρεθούν στέλνονταν τα εδέσματα στο σπίτι. Την τελευταία ημέρα οι καθαροί στην ψυχή αποτολμούσαν να δουν και τα πρόσωπα των πεθαμένων. Συνήθως ήταν τα παιδιά που με έναν καθρέφτη μέσα στα πηγάδια προσπαθούσαν να συλλάβουν τις νεκρικές μορφές, λίγο πριν την επιστροφή τους στον Άδη.

Τα ταφικά αυτά έθιμα ήταν πολύ διαδεδομένα στην ευρύτερη περιοχή της Τραπεζούντας όπου μεγάλη σημασία δίνονταν στην υστεροφημία του νεκρού. Πέρα από την τέλεση των ορθόδοξων μνημόσυνων και την περιποίηση των μνημάτων οι συγγενείς του νεκρού φρόντιζαν να τακτοποιούν και την όποια οικονομική η ηθική υποχρέωση είχε αφήσει μισοτελειωμένη.

Μετά τον ξεριζωμό και την εγκατάσταση στην Ελλάδα τα έθιμα αυτά εγκαταλείφθηκαν. Ήταν οι Πόντιοι πρόσφυγες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης που τα επανέφεραν. Σήμερα τα συναντάμε στην Κομοτηνή, τη Ροδόπη και στα

Σούρμενα Αττικής.

Οι ρίζες αυτών των εθίμων είναι προχριστιανικές και ανάγονται στην αρχαία Ελλάδα. Για παράδειγμα, οι συμβολισμοί του νερού και του καθρέπτη είναι συνδεδεμένοι με την αρχαία δοξασία ότι οι νεκροί κατέβαιναν στον Άδη μέσω των νερών του Αχέροντα ποταμού. Είναι πράγματι αξιοθαύμαστο για αυτόν τον λαό που έζησε τόσο μακριά από τον φυλετικό του κορμό και που ανδρώθηκε μέσα από πολύ δύσκολες καταστάσεις το ότι κατάφερε μέσα στο διάβα των χιλιετιών να κρατήσει άσβεστες τις πρώτες του μνήμες.